ULUSLARARASI DİL, EDEBİYAT VE KÜLTÜR ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
INTERNATIONAL JOURNAL OF LANGUAGE, LITERATURE AND CULTURE RESEARCHES
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ЛИНГВИСТИЧЕСКИХ, ЛИТЕРАТУРОВЕДЧЕСКИХ И КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ

E-ISSN: 2667-4262

Atıf/Citation: Tuncel, R. (2025). Türkiye'deki Kırım Tatarları ve Nogayların (yeniden) kurdukları ya da yerleştirildikleri köylerin adlarına dair bir inceleme. *Uluslararası Dil, Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi (UDEKAD)*, 8 (2), 667-686. DOI: https://doi.org/10.37999/udekad.1659414

Riza TUNCEL*

TÜRKİYE'DEKİ KIRIM TATARLARI VE NOGAYLARIN (YENİDEN) KURDUKLARI YA DA YERLEŞTİRİLDİKLERİ KÖYLERİN ADLARINA DAİR BİR İNCELEME

ÖZET

İnsan toplulukları, kendilerini kuşatan pek çok şey ve kavramda olduğu gibi yerleşim yerlerini de adlandırma gereği hissetmiştir. Toplumların yaşadıkları yerleri adlandırma biçimleri, herhangi bir yeri nasıl algıladıklarına da işaret ettiği için bilim insanlarının ilgisini çekmiş ve başta dilbilim olmak üzere tarih, arkeoloji ve coğrafya gibi çeşitli bilim dallarında kendine has çalışma alanları oluşturmuştur. Dilbilimin alt inceleme dallarından biri olan ad bilimin (onomastik) bir parçası olarak yer adları bilimi (toponomi) de bu konuyu dilbilimsel ölçütlerle anlamlandırma çabası olarak ortaya çıkmıştır. Kırım Hanlığı'nın 1736'da ilk kez Rus işgaline uğraması, XVIII. yüzyılın son çeyreği ile XIX. yüzyılın başlarında Kırım Hanlığı'nın hakimiyet sahasında yaşayan Kırım Tatarlarının ve Nogayların, vatanlarını terk etmesine neden olmuş, bu süreç Kırım'dan Osmanlı coğrafyasına yoğun göçlerle sonuçlanmıştır. Çalışmada Kırım Hanlığı'nın önceki hakimiyet alanından Osmanlı İmparatorluğu ve sonrasında Türkiye Cumhuriyeti'ne göçen Kırım Tatarı ve Nogay muhacirlerinin kurdukları ve yerleştirildikleri köylerin isimlendirilmesi incelenmiştir. Öncelikle ilgili muhacirlerin 294 adet köyün (yeniden) kurulumuna katkı sağladığı tespit edilmiştir. Ardından muhacirlerin köyü kuran unsur olup olmadıkları ve köye ad veren unsur olup olmadıkları bilgisi göz önünde bulundurularak köy adları, dilbilgisi ve leksik açıdan tasnif edilmiştir.

Anahtar kelimeler: adbilim, yer adları, Kırım Tatar, Nogay, köy adları.

AN ANALYSIS OF THE VILLAGE NAMES FOUNDED OR (RE)SETTLED BY CRIMEAN TATARS AND NOGAIS IN TURKEY

ABSTRACT

Communities have long named not only the objects and concepts around them but also the places they inhabit. These naming practices reflect how people perceive their environment and have become a subject of scholarly interest across disciplines such as history, archaeology, geography, and linguistics. As a subfield of linguistics, onomastics includes toponymy—the study of place names—which has emerged as an effort to interpret this subject through linguistic criteria. The first Russian occupation of Crimean Khaganate in 1736 led to the displacement of the Crimean Tatars and Nogais particularly during the last quarter of the 18th century and the early 19th century. This process resulted in large-scale migrations from Crimea to Ottoman territories. This study investigates the naming practices of the villages (re)established by Crimean Tatar and Nogai migrants who migrated from the former domain of the Crimean Khanate to the Ottoman Empire and to the Republic of Turkey. Firstly, it was identified that the immigrants contributed to the (re)establishment of 294 villages. Subsequently, taking into account whether the migrants were the founding group of the village and whether they played a role in naming the village, the village names were classified from grammatical and lexical perspectives.

Keywords: onomastik, toponymy, Crimean Tatar, Nogai, village names.

* Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Tokat/Türkiye. E-posta: riza.tuncel@gop.edu.tr / Asst. Prof., Tokat Gaziosmanpaşa University, Faculty of Letters and Science, Department of Turkish Language and Literature, Tokat/Türkiye. E-mail: riza.tuncel@gop.edu.tr

Makale Bilgisi (Article Info): Araştırma makalesi / Research Article, Makale Geliş Tarihi (Received): 17.03.2025, Makale Kabul Tarihi (Accepted): 12.06.2025

Giriş

İnsanlar dil yetilerinin doğal bir sonucu olarak farkında oldukları nesne, hareket ve kavramlara çeşitli adlar vermişlerdir. Toplulukların bir nesneye, harekete ya da kavrama verdikleri ad, onları nasıl algıladıklarını, zihinlerinde hangi unsurlarla birlikte ve ilişkide düşündüklerini de yansıtmaktadır. Toplumların verdikleri özel kişi ya da yer adlarını inceleyen bir bilimdalı olarak adbilim (onomastik) adlı bir inceleme alanı ortaya çıkmıştır (Vardar vd., 1980, s. 16). Adbilim ile ilgili çalışmaların "sözcük-kavram ilişkisi" ve "özel adlar" düzleminde incelenebileceğini ifade eden Aksan'a göre özel adlar incelemelerinin altında kişi adlarını inceleyen anthroponymie, yer adlarını inceleyen toponymie, su kaynaklarının adlarını inceleyen hydronymie gibi bilim dalları yer almaktadır (2009, s. 32).

Türkiye'de yer adlarına yönelik ilk araştırma olarak Köprülü'nün *Oğuz Etnolojisine Dair Notlar* (1925) adlı çalışması gösterilebilir. Bu araştırmayı, Naci ve Nihal'in *Anadolu'da Türklere Ait Yer İsimleri* (1928) adlı çalışması takip etmiştir. Özellikle, Türkiye'deki köy adlarıyla ilgili yapılan ilk araştırma ise Üçer ve Koman'ın *Konya İli Köy ve Yer Adları Üzerine Bir Deneme* (1945) adlı çalışmasıdır. Bu çalışmanın ardından Akçakoca (1945), Işıtman (1945), Bayrı (1952), Bayrı (1953), Gazimihal (1958), Yund (1964), Oy (1965), Eren (1966), Özkaya (1966), Oy (1967), Yund (1967), Başkan (1970), Oy (1970), Doğru (1978), Akın (1990), Tekin (1990), Turan (1991), Bozyiğit (1992a), Bozyiğit (1992b), Pilancı (1996) ve Bulut (1996) gibi çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

2000'li yıllarda Türkiye'deki köy adlarına yönelik yapılan çalışmalara Tunçel (2000), Ercan (2002), Yaşar ve Örge Yaşar (2010), Kütükoğlu (2012), Yağmur (2014), Özdoğan (2016), Alkan (2017), Örge Yaşar (2017), Atmaca ve Güzel (2018), Durgunay (2018), Yavuz Öz (2018), Demir (2019), Dilmaç (2019), Kaya (2019), Karaoğlu (2020), Topal ve İbret (2020), Demirtaş vd. (2021), Çiftçi (2022), Tuğluk ve Özfidan (2022), Akbıyık ve Çakır (2023), Ayhan (2023), Gündüz Önal ve Yalkın (2023), Türk ve Koç (2023), Yücel (2023), Gündüz Önal (2024), Karagel (2024) ve Sarper (2024) örnek olarak verilebilir. Ancak bu çalışmaların hiçbirinde, XIX ve XX. yüzyıllar gibi nispeten günümüze yakın bir dönemde Anadolu ve Rumeli coğrafyasına muhacir olarak gelmiş toplulukların kurdukları ya da yerleştikleri köy adları incelenmemiştir.

Özellikle XIX. yüzyıl sonları ve XX. yüzyılın başları Balkanlar başta olmak üzere birçok bölgeden Anadolu coğrafyasına göç gerçekleşmiştir. Bu göçlerin önemli bir kısmını da Kırım Hanlığı'nın hâkim olduğu bölgelerden göçen Kırım Tatarları ve Nogaylar oluşturmuştur. Çalışmada, Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerin yerleştikleri/kurdukları yerlerin adları *Türkiye'deki Kırım Tatar ve Nogay Köy Yerleşimleri* (bundan sonra TKNKY) (Kırımlı, 2012) adlı eserden alınmıştır. Bu adlar, dilbilgisi ve leksik gruplaşmaları açılarından tasnif edilmiştir. Tasnif sırasında, köy adlarından önce köşeli parantez ile köyün bulunduğu il, parantez ile varsa köyün eski adı yazılmıştır. Ancak köylerin eski adları tasnif edilmemiştir. Bu tasniflerden önce Kırım Tatarları ve Nogayların günümüz Türkiye coğrafyasına göçleri hakkında kısa bir bilgi verilmiştir.

TKNKY adlı çalışmada 294 adet Kırım Tatarlarının ve Nogayların (yeniden) kurdukları ya da yerleştirildikleri köy adı bulunmaktadır. Buna göre incelenen köylerden 89'u Kırım Tatarı, 34'ü Nogay göçmenler tarafından kurulmuş/yeniden canlandırılmıştır. Kırım Tatarı ve Nogayların birlikte kurdukları/yeniden canlandırdıkları köy sayısı ise 9'dur. Böylelikle toplam 132 köy Kırım Tatarı ve Nogay göçmenler tarafından kurulmuş/yeniden canlandırılmıştır. Bu köylerden 162'si ise Kırım Tatarı ve Nogay göçü öncesinde kurulmuştur.

Çalışma, farklı bir coğrafyadan Rumeli ve Anadolu'ya, yakın bir tarihte, Osmanlı İmparatorluğu/Türkiye Cumhuriyeti'nin siyasi otoritesinin kontrolünde yerleştirilmiş olan iki Türk kökenli halkın, yerleştirildikleri yeni yerlere isim verme durumunu, imkânını konu edinmesi açısından özgünlük taşımaktadır.

1. Kırım Tatarlarının ve Nogayların Günümüz Türkiye Coğrafyasına Göçleri ve Yerleşmeleri

Tarih boyunca pek çok medeniyete ev sahipliği yapan Kırım Yarımadasında Türk varlığı Hunlara dayanmaktadır. Hunların bölgedeki hâkimiyeti uzun süreli olmamıştır. Daha sonra bölgede Göktürk, Onugur ve Kutrigur gibi Türk unsurlarının varlığı bilinmektedir (Karatay, 1997, s. 1510). Türklerin burada kalıcı hale gelmesi, X. yüzyılda Peçeneklerin ve bu yüzyılın sonunda da Kıpçakların bölgedeki varlığıyla gerçekleşmiştir (Smirnov, 1946, s. 16-17). 1239'da Moğol istilası Kırım'a ulaşmış ve böylelikle bölgeye Altın Orda İmparatorluğu hâkim olmuştur (İnalcık, 2002, s. 448). XIV. yüzyılın ikinci yarısıyla birlikte Kırım, Altın Orda tahtı için mücadeleye girişen rakiplerin sığınağı olmaya başlamış, Hacı Giray ile birlikte Kırım Hanlığı bu rekabetin sonuçlarından biri olarak resmen kurulmuştur (İnalcık, 2017, s. 3-4). Kırım Tatarı olarak adlandırılan toplum, XV. yüzyılda Altın Orda İmparatorluğu'nun meşru devamı olarak kendini konumlandıran Kırım Hanlığı'nın asıl halkı olarak ortaya çıkmıştır. Kırım Hanlığı'nın önemli tebaalarından olan Nogaylar ise yarımadanın özellikle kuzeyinde konumlanmış, Altın Orda İmparatorluğu'nun haleflerinden biri olarak XIV. yüzyılda Toktamış Han'a karşı gelen Edige ve onun bakiyesi olan Mangıt Ulusunu oluşturan boylarla ortaya çıkmıştır. Böylelikle ortaya çıkan boy birliği XV. yüzyılda "Nogay Ordası" şeklinde adlandırılmıştır. Rus ilerleyişi kuzeyden güneye doğru olduğu için önce Nogayları etkilemiş, bu süreç onların göçerek Kırım Hanlığı'na dâhil olmasıyla sonuçlanmıştır (Kırımlı, 2012, s. 2-3).

Kırım Hanlığı'nın 1736'da ilk kez Rus işgaline uğramasıyla başlayan süreci 1768-1774 Harbi ve Küçük Kaynarca Antlaşması'nın imzalanması takip etmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nun da dâhil olduğu bu mücadele, 1792 Yaş ve 1812 Bükreş Antlaşmalarıyla Rusya lehine sonuçlanmıştır (İnalcık, 2017, s. 12-14, 16). Tüm bu siyasi olayların neticesinde XVIII. yüzyılın son çeyreğinde Kırım Tatarlarının ve Nogayların vatanlarını kitlesel olarak terk etme süreçleri başlamıştır (Kırımlı, 2012, s. 5). Kırım Harbi sonrasında Osmanlı İmparatorluğu'na gelen göçlerle ilgili işlemlerle Ticaret Nezareti ve İstanbul Şehremaneti ilgilenmiştir (Saydam, 1997, s. 102-103). Ancak bahsi geçen kurumların şiddeti artan göçleri yönetme kabiliyetinin yeterli olmadığının anlaşılmasıyla, 1860 yılında Muhacirîn Komisyonu kurulmuş ve muhacirlerin yerleşmeleri düzenli bir hale getirilmek istenmiştir (Kırımlı, 2012, s. 17). 1878 yılında göçleri daha iyi yönetmek adına "İdare-i Umûmiyye-i Muhacirîn Komisyonu" ve komisyona dâhil olarak her vilayette Muhacirîn Müdürlüğü kurulmuştur (Kırımlı, 2012, s. 22). Kısacası Kırım Tatarları ve Nogaylar kaybedilen savaşlar neticesinde, Osmanlı İmparatorluğu'na ve sonrasında da Türkiye Cumhuriyeti'ne göç etmiş, yeni vatanlarına mümkün olduğu kadar sistematik ve düzenli bir biçimde yerleştirilmiştir. Bu göç hareketi, Osmanlı İmparatorluğu'na ve mirasçısı olan Türkiye Cumhuriyeti'ne gerçekleştirilen göçlerin nüfus bakımından en yoğunlarındandır (Işıktaş Sava, 2012, s. 252).

2. Türkiye'deki Kırım Tatarı ve Nogayların (Yeniden) Kurdukları ya da Yerleştirildikleri Köy Adlarının Tasnifi

2.1. Yapılarına Göre Köy Adlarının Tasnifi

2.1.1. Basit Yapılı Köy Adları

Türkiye'deki Kırım Tatarı ve Nogayların (yeniden) kurdukları ya da yerleştirildikleri yerlerin adlarının 47'si basit yapıdadır. Çalışmada herhangi bir türetme eki almamış olan yer adları basit yapıda olarak değerlendirilmiştir. Dolayısıyla bazı çalışmalarda yeradcıl ek olduğu gerekçesiyle (Şahin, 2018, s. 121) türemiş yer adı başlığında değerlendirilen çokluk eki almış yer adları, çalışmada basit yapıda olarak düşünülmüştür. Çokluk ekinin yer adlarında bulunması, o yerde yerleşmiş olan grubun etrafında birleştiği, ortak nokta olarak kabul ettikleri bir unsura atıf yapmaktadır. Çalışmada yer alan basit yapılı yer adları, şahıs adı (Abdi [Nevşehir], Hamidiye (Bulgarlar) [Bursa], vd.), boy/millet adı (Çepni [Balıkesir], Edige [Ankara], Nogaylar (Muhacirîn-i Atîk) [Gaziantep], vd.) ve başka bir yer adından (Sakarya (Tırnaksız) [Ankara], Kırım [Yozgat] vd.) hareketle ortaya çıkmıştır.

[Adana] Çiftlikler (Çiftlikât), [Afyon] Orhaniye, [Ankara] Ahiboz, Çayraz, Edige, Sakarya (Tırnaksız), Şeker, [Balıkesir] Çinge, Orhaniye (Poyralı), Saraçlar, Şahinler (Karga), [Bursa] Dorumtay, [Edirne] Küküler, Şerbettar (Şarapdar/Şaraplar), Taptık, [Eskişehir] Fahriye, Fevziye, Hamidiye, Hayriye (Çıngıllıhöyük), Kireç (Çerkes Kireç), Mesudiye (Taşlıhöyük), Ortaklar (Aziziye), Sultaniye, Şerefiye, [Gaziantep] Nogaylar (Muhacirîn-i Atîk), [Giresun] Beyazıt, [İstanbul] Ahmediye (Papazburgaz), Bahşayiş, İmrahor, İzzettin, Şamlar, [Kırklareli] Celâliye (Mandrasa/Yuvan Çiftliği), Mutlu (Kofalca), [Konya] Ahmediye (Yıkık), Dokuz, Fethiye, Konar (Kirlikuyu), Seçme, Süleymaniye (Susuz), [Nevşehir] Abdi, [Ordu] Saylan, [Sinop] Cemalettin, Kerim, [Tekirdağ] Sarılar, Önerler, [Yozgat] Beserek, Kırım.

2.1.2. Türemiş Yapılı Köy Adları

Türkiye'deki Kırım Tatarı ve Nogayların (yeniden) kurdukları ya da yerleştirildikleri yerlerin adlarının 61'i türemiş yapıdadır. Çalışmada herhangi bir türetme eki almış olan yer adları türemiş yapıda olarak değerlendirilmiştir. Bu eklerden +lI ve +lU, ekin geldiği adın bir yerde/kişide/şeyde bulunma (Osmanlı [Zonguldak], Ömerli [Zonguldak], vd.), +CA benzerlik (Güllüce (Hayriye) [Eskişehir], Köklüce (Kaha/Mâmûretü'l-Hamid) [Konya], vd.), +CI meslek (Bostancı (Yortan) [Balıkesir], Demirci [Giresun], vd.), +CIk (Tuzlacık [Yozgat]) küçültme/şirinleştirme anlamı katan eklerdir.

[Adana] Kesik, Sirkeli, Toktamış, [Ankara] Çıngırlı, [Balıkesir] Balcı, Bereketli (Mastavra/Yeni Kazaklar), Bezirci, Bostancı (Yortan), Çoruk, Doğruca (Debleki), Kayacık, Kızıklı, Tuzakçı, [Bursa] Aralık, Sazlıca (Dümberez), Yamanlı, [Çanakkale] Bekirli, [Çorum] Kızıllı, [Edirne] Bostanlı, Turpçular, [Eskişehir] Aksaklı, Esence (Şefkatiye/Yellice), Güllüce (Hayriye), Kalkanlı, [Gaziantep] Çakmak (Muhacirîn-i Cedid), [Giresun] Bahçeli, Demirci, Elmalı, İnanca (İmadlı), Talipli, Tepecik (Yoma/Tepeyoma), [Kahramanmaraş] Beşenli, [Kastamonu] Özlüce (Aşağı Zarbana), [Kırıkkale] Yoncalı (Pöhrenk), [Kırklareli] Değirmencik (Ulûfeci/Lefeci), Ovacık (Kumsayık), [Kırşehir] Dalakçı, [Kocaeli] Kubuzcu, [Konya] Köklüce (Kaha/Mâmûretü'l-Hamid), Tursunlu (Mecidiye), [Nevşehir] Kozluca (Kozlu Deresi), [Ordu] Yaraşlı, [Rize] Alçılı (Hançkun/Haçkun), Anbarlık, Balıkçılar (Hamalyoz), Hisarlı (Koksuvat), [Sakarya] Fındıklı (Ayazmalı), Kalaycı, Kamışlı, [Samsun] Azaklı, Kılavuzlu, Tepecik, [Sivas]

Ahmetli, [Tekirdağ] Batkın, Yakuplu, [Trabzon] Çınarlık (Lefka), Çiçekli, Çubuklu (Cicera), [Yozgat] Tuzlacık, [Zonguldak] Osmanlı, Ömerli.

2.1.3. Birleşik Yapılı Köy Adları

Tıpkı başka herhangi bir varlığı adlandırırken olduğu gibi, bir yere de ad verilirken o yer ile birden fazla unsur arasında ilişki kurulabilir. Bu gibi durumlarda yer adları birleşik bir yapıya sahip olurlar. Çalışmada birden fazla isim ve/veya eylem köklü sözcükten oluşan yer adları, birleşik yapılı yer adları olarak değerlendirilmiştir. Türkiye'deki Kırım Tatar ve Nogay yer adlarının 186 tanesi birleşik yapıdadır. Bunlardan da özellikle belirtisiz isim tamlaması, sıfat tamlaması ve birleşik isim şeklinde kurulan yer adları diğer birleşik yapıda yer adlarına oranla dikkat çekici biçimde sayıca fazladır.

2.1.3.1. Belirtisiz İsim Tamlaması Şeklinde Kurulan Köy Adları

Türkiye'deki Kırım Tatarı ve Nogayların (yeniden) kurdukları ya da yerleştirildikleri yerlerin adlarının sayıca ikinci sırada olanı 52 tane ile belirtisiz isim tamlaması şeklindedir. Bu başlık altında yer alan yer adlarının ikinci unsuru genellikle yerleşimin bulunduğu fiziki/siyasi coğrafyaya atıfta bulunmaktadır.

[Adana] Büyük Mangıt Beldesi, Kelemeti Mahallesi (Köyü), Mercimek Beldesi, [Aksaray] Hamidiye (Alaca) Beldesi (Mahallesi), Kırımini, [Ankara] Ahmetçayırı, [Balıkesir] Büyükdere Beldesi, Çamdibi (Şekviran), Kuşcenneti (Eskisığırcı), [Bursa] Beypınarı, [Çanakkale] Kavakköy Beldesi, Yahşıeli, [Edirne] Hacı Beldesi, Suakacağı, [Eskişehir] Boyacıoğlu, Çardakbaşı, Gökçeoğlu, Ilıcabaşı, Güneli (Mâmûre), Karaçobanpınarı, [Giresun] Burunucu, Deregözü (Kelete), Kaledibi, [Kastamonu] Kayadibi, [Kayseri] Dağardı (Ermin), Kırımuşağı, [Kırıkkale] Polatyurdu, [Kırklareli] Ahmetbey Beldesi, [Kırşehir] Darıözü, Değirmenözü, [Kocaeli] İhsaniye (Tatarköy) Beldesi, Kullar Beldesi, Sarımeşe (Selimiye) Beldesi, Servetiyecami, [Konya] Ağılbaşı (Mandıra), [Muğla] Yerkesik Beldesi, [Muş] Sarıpınar (Hamzaşeyh) Beldesi, [Nevşehir] Kalecik Beldesi, [Ordu] Şahincili Mahallesi, [Rize] Sarıyer (Masen) Mahallesi, Zafer (Kafkame) Mahallesi, [Tekirdağ] Büyük Yoncalı (Büyük Manika) Beldesi, Karaağaç Beldesi, Kozyörük Beldesi, Sultanköy Beldesi, Türkgücü (Paşaalan), [Trabzon] Fındıklı (Foşa) Beldesi, Gürpınar (Mapsino) Beldesi, Kavaklı (Ahanda) Beldesi, Yiğitözü (Zanike), [Yalova] Subaşı Beldesi, [Zonguldak] Yazıcıoğlu.

2.1.3.2. Sıfat Tamlaması Şeklinde Kurulan Köy Adları

Türkiye'deki Kırım Tatarı ve Nogayların (yeniden) kurdukları ya da yerleştirildikleri yerlerin adlarının sayıca en fazla olanı 88 tane ile sıfat tamlaması şeklinde oluşturulan yer adlarıdır. Burada da ikinci unsur genellikle yerleşimin bulunduğu fiziki/siyasi coğrafyaya atıfta bulunurken birinci unsur sayı, renk, özellik, vs. ifade etmektedir.

[Adana] Büyük Burhaniye (Yeşilhöyük), Büyük Mangıt Beldesi, Kılıçkaya, Küçük Mangıt, Yellibel, [Afyon] Yenibelkavak (Muhacir Belkavak), [Ankara] Ahırlıkuyu, Akin, Ballıkpınar, Eskipolatlı, Gökçehöyük (Çerkeshöyük), Karakaya, Karakuyu, Karapınar, Karayavşan, Sarıbeyler (Lezgi), Taşpınar [Gölbaşı'na bağlı], Taşpınar (Ahmetpınarı) [Polatlı'ya bağlı], Tatlıkuyu, Üçpınar, Yenidoğan, [Antalya] Bozhöyük (Semahöyük), [Artvin] Altıparmak (Barhal), [Balıkesir] Doğanpınar (Çürüden), Halkapınar, Karakaya, [Bartın] Başköy, [Bilecik] Arapdede, [Bursa] Bakırköy (Makri), Eskiköy, [Çanakkale] Eskibalıklı, [Çorum] Büyük İncesu, Karaçal, Kalecikkaya, Küçükgölpınar, [Edirne] Altınyazı (Harala), Büyük Doğanca, Büyük Gerdelli

(Rumcadan alıntı), Hasköy, [Elazığ] Kumlutarla (Ataf), [Erzurum] Aksu (Ahpısor), [Eskişehir] Aktepe (Rıfkiye), Akyurt (Lütfiye), Çukurağıl, Çukurhisar (Çerkes Çukurhisar), Gökdere, Güroluk (Refahiye/Kızılsuvat), İkipınar, Karaçay, Karakaya, Yenikent (Hamidiye/Yeniköy), Yeniköy, Yeşildon, [İstanbul] Sazlıbosna, [İzmir] Kesikköy, Yeniköy, [Karaman] Demiryurt (Mandasun), [Kastamonu] Büyük Kızılca, [Kayseri] İncesu, Yünören (Kölete), [Kırıkkale] Sulubük, Üçkuyu, [Kırklareli] Asılbeyli, Karamusul, [Kırşehir] Gökeşme, Sıdıklı Kumarkaç, Üçkuyu, Yeniköy (Nogaykızıközü), [Konya] Yağlıbayat, Kırkkuyu, [Ordu] Akpınar, Eskikızılcakese (Kızılcakilise) (< kızılca kilise), Sarıyar (Borta), Yeniköy, Yeşilada, [Rize] Demirkapı (Homeze), Ortaköy (Setoz), Yukarı Şimşirli (Kısmanmelivar), [Sivas] Akpınar, [Tekirdağ] Aşağı Kılıçlı, Ballıhoca, Karabezirgân, Sarıyer (Sarıyar), Yukarı Kılıçlı, [Tokat] Yukarı Güçlü (Yukarı Avara), [Trabzon] Acısu (Koryana), [Yozgat] Balkaya (Kürtlü), [Zonguldak] Özpınar.

2.1.3.3. Birleşik İsim Şeklinde Kurulan Köy Adları

Türkiye'deki Kırım Tatarı ve Nogayların (yeniden) kurdukları ya da yerleştirildikleri yerlerin adlarının 31'i bu şekilde olup birleşik yapıda olan yer adlarından sayı bakımından 3. sırada yer almaktadır. Bu şekilde oluşturulan yer adlarının iki unsuru da birbiriyle yakından ilgisi olmayan isimlerdir.

[Adana] Çakaldere, Yılankale, [Amasya] Eraslan (<Alparslan/İlarslan), [Ankara] Doğankaya (Abdülgediği), Tatarhöyük (Şedidhöyük), Toydemir, [Balıkesir] Babaköy, Çarıkköy, Sultançayır, [Bursa] Ovaesemen, [Denizli] Beyköy, [Edirne] Balabankoru, Balabanköy, Çömlekköy, Oğulpaşa, Sinanköy (Pravadi), [Eskişehir] Değişören, Işıkören (Aziziye/Arapkuyusu), Tokathan (Buzağı Tokat/Tokat Mecidiye), Uyuzhamam, [Giresun] Örenkaya (Kale-i Bedrama), [Kırklareli] Üsküpdere, Yâverören (Yavurören) (< Gavur + ören), Yıldızören (Mâmûre/Mecidiye Köprüsü), [Konya] Boğazören (Köstengil), [Nevşehir] Köşektaş, [Sakarya] Kadıköy, [Tekirdağ] Deregündüzlü, [Tokat] Ataköy, [Trabzon] Çatalzeytin (İspendan), Gültepe (Kucera).

2.1.3.4. Unvan Grubu Şeklinde Kurulan Köy Adları

Bu şekilde oluşturulan yer adlarında genellikle ad verilen yere ilk yerleşen ya da o toplum için önemli olan kişiye ve o bölgede sayıca fazla olan kişilere sahip gruba atıfta bulunulmaktadır. Türkiye'deki Kırım Tatarı ve Nogayların (yeniden) kurdukları ya da yerleştirildikleri yerlerin adlarının 8'i bu şekilde oluşturulmuştur.

[Edirne] Hacıumur, [Eskişehir] Paşakadın (Burhaneddin), [Kırklareli] Emirali, [Konya] Seydahmetli, [Sinop] Okçumehmetli, [Tekirdağ] Ahievren, Emiryakup, [Zonguldak] Muharremşah.

2.1.3.5. Bir Unsuru Fiilimsi Olan Köy Adları

Türkiye'deki Kırım Tatarı ve Nogayların (yeniden) kurdukları ya da yerleştirildikleri yerlerin adlarının bu şekilde oluşturulmuş iki örneğine rastlanmaktadır. İki örnek de ad verilen yerin güneş ışığını alıp almama durumuna atıfta bulunacak biçimde oluşturulmuş yer adıdır.

[Ankara] Günalan (Holoz), [Bursa] Güngörmez.

2.1.3.6. Arapça ya da Farsça Bir Yapıya Sahip Olarak Kurulan Köy Adları

Türkiye'deki Kırım Tatarı ve Nogayların (yeniden) kurdukları ya da yerleştirildikleri yerlerin adlarının bu şekilde oluşturulmuş iki örneğine rastlanmaktadır.

[Eskişehir] Zaferhamit (< Zafer-i Hamidî), [Tekirdağ] Şahbaz (Far. Şah+bâz).

2.1.3.7. İsnat Grubu Şeklinde Kurulan Köy Adları

Kendisini oluşturan unsurların çekim eki almadığı ya da ilk unsurunun iyelik eki aldığı kısaltma grubu, isnat grubu olarak tanımlanmaktadır (Karahan, 2013, s. 80). Türkiye'deki Kırım Tatarı ve Nogayların (yeniden) kurdukları ya da yerleştirildikleri yerlerin adlarının bu şekilde oluşturulmuş tek bir örneğine rastlanmaktadır.

[Adana] Altıkara.

2.1.3.8. Cümle Biçiminde Oluşturulmuş Birleşik Adlarla Kurulan Köy Adları

Türkiye'deki Kırım Tatarı ve Nogayların (yeniden) kurdukları ya da yerleştirildikleri yerlerin adlarının bu şekilde oluşturulmuş tek bir örneğine rastlanmaktadır.

[Konya] Erdoğdu.

2.2. Leksik-Semantik Sınıflandırma

Yer adlarının leksik-semantik açıdan sınıflandırılması, toplulukların yaşadıkları yeri algılayışları açısından fikir vermesi sebebiyle oldukça önemlidir. Ayrıca araştırmada tasnif edilen köylerin en azından bir kısmının farklı bir coğrafyadan yeni vatanlarına göç eden toplulukların kurdukları/yeniden canlandırdıkları yerler oluşu, bu yerlere ad verilmesi konusunda izlenen stratejiyi bu özel durumda yansıtması açısından dikkat çekicidir. Bahsi geçen göçmenler bazı durumlarda halihazırda var olan köylere yerleşmişler, bu durumda buranın eski adı kullanılmaya devam etmiştir. Bazı durumlarda göçmenler yeni bir yerleşim kursalar da bu mevkinin eski adının yer adı olarak kullanıldığı görülmüştür. Göçmenlerin yeni ad verdikleri köylerin hepsi kendilerinin kurduğu/yeniden canlandırdığı yerleşimlerdir. Leksik-semantik açıdan Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerin yerleştikleri, onların göçlerine atfen adlandırılan köylere ad vermede özellikle *millet, boy, aile ve aşiret adları ile oluşturulmuş yer adları*, *kişi ve lakap adları ile oluşturulmuş yer adları* gibi unsurların sayıca fazla olarak ön plana çıktığı tanıklanmıştır. Leksik-semantik tasnif alt başlığında değerlendirilen yer adlarının bazılarının oluşumunda birden fazla unsurun ön plana çıkması dolayısıyla, bir yer adı birden fazla başlık altında değerlendirilebilmiştir.

2.2.1. Birtakım Coğrafi Unsurların Adları veya Özellikleri ile Oluşturulmuş Köy Adları

Coğrafi terim niteliğinde olan adlar incelenen yer adlarının oluşumunda kullanılmıştır. Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 27'sinin adı yalnızca coğrafi unsur adları ve özellikleriyle, 40'ının adı ise bahsi geçen türde adların başka unsurlarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 67 tane yer adı bulunmaktadır. Bu şekilde oluşturulan yer adlarının sayıca fazla olması, yerleşimin coğrafya ile sıkı sıkıya ilişkili olmasından kaynaklanmaktadır. Yerleşilen coğrafyaya ait birtakım özellikler ve unsurlar, yerleşimle genetik bir ilişkiye sahip olduğu için bir yerleşime ad verilirken yerleşimciler ya da yerleşimi sağlayan siyasi güç tarafından bu unsurlara ve özelliklere dikkat edilmiştir. Başlık

altında bulunan yer adlarından Kırımini [Aksaray] bu şekilde oluşturulan ve Kırım Tatarlarının göçünü yansıtan tek örnektir.

[Adana] Yellibel, [Ankara] Ballıkpınar, Taşpınar [Gölbaşı'na bağlı], Taşpınar (Ahmetpınarı) [Polatlı'ya bağlı], [Balıkesir] Doğanpınar (Çürüden), Halkapınar, Karakaya, Kayacık, [Çorum] Büyük İncesu, Kalecikkaya, Küçükgölpınar, [Eskişehir] Esence (Şefkatiye/Yellice), Gökdere, İkipınar, [Giresun] Burunucu, Deregözü (Kelete), Tepecik (Yoma/Tepeyoma), [Kayseri] İncesu, [Kırklareli] Ovacık (Kumsayık), Üsküpdere, [Nevşehir] Kozluca (< kozlu deresi), [Ordu] Akpınar, [Samsun] Tepecik, [Tekirdağ] Batkın, [Trabzon] Acısu (Koryana), [Yozgat] Balkaya (Kürtlü), [Zonguldak] Özpınar.

Coğrafî unsurlara dair adların başka unsurlarla birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Adana] Çakaldere, Kılıçkaya, [Afyon] Yenibelkavak (Muhacir Belkavak), [Aksaray] Kırımini, [Ankara] Ahmetçayırı, Akin, Doğankaya (Abdülgediği), Karakaya, Karapınar, Üçpınar, [Balıkesir] Büyükdere Beldesi, Sultançayır, [Bursa] Beypınarı, Ovaesemen, [Edirne] Altınyazı (Harala), Balabankoru, [Erzurum] Aksu (Ahpısor), [Eskişehir] Aktepe (Rıfkiye), Çukurağıl, Çukurhisar (Çerkes Çukurhisar), Ilıcabaşı, Karaçay, Karaçobanpınarı, Karakaya, [Giresun] Örenkaya (Kale-i Bedrama), [Kastamonu] Kayadibi, [Kayseri] Dağardı (Ermin), [Kırıkkale] Sulubük, [Kırşehir] Gökeşme, Sıdıklı Kumarkaç, [Konya] Boğazören (Köstengil), [Muş] Sarıpınar (Hamzaşeyh) Beldesi, [Nevşehir] Köşektaş, [Ordu] Sarıyar (Borta), Yeşilada, [Sivas] Akpınar, [Tekirdağ] Deregündüzlü, Sarıyer (Sarıyar), [Trabzon] Gültepe (Kucera), Gürpınar (Mapsino) Beldesi.

2.2.2. Köy, Yurt, Yol Gibi Adlar ile Oluşturulmuş Köy Adları

Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 15'inin adı yalnızca köy, yurt, yol gibi adlarla, 29'unun adı ise bahsi geçen türde adların başka unsurlarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 44 tane yer adı bulunmaktadır.

[Bursa] Eskiköy, [Edirne] Hasköy, [Eskişehir] Yenikent (Hamidiye/Yeniköy), Yeniköy, [İzmir] Kesikköy, Yeniköy, [Kırşehir] Yeniköy (Nogaykızıközü), [Kocaeli], Kullar Beldesi, [Muğla] Yerkesik Beldesi, [Ordu] Yeniköy, [Rize] Ortaköy (Setoz), Zafer (Kafkame) Mahallesi, [Tekirdağ] Kozyörük Beldesi, Sultanköy Beldesi, [Tokat] Ataköy.

Köy, yurt, yol gibi adlar ile başka unsurların birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Adana] Kelemeti Mahallesi (Köyü), Mercimek Beldesi, [Aksaray] Hamidiye (Alaca) Beldesi (Mahallesi), [Balıkesir] Büyükdere Beldesi, Çarıkköy, Babaköy, [Bartın] Başköy, [Bursa] Bakırköy (Makri), [Çanakkale] Kavakköy Beldesi, [Denizli] Beyköy, [Edirne] Sinanköy (Pravadi), Balabanköy, Çömlekköy, [Eskişehir] Güneli (Mâmûre), [Karaman], Demiryurt (Mandasun), [Kırıkkale] Polatyurdu, [Kocaeli] İhsaniye (Tatarköy) Beldesi, Sarımeşe (Selimiye) Beldesi, [Muş] Sarıpınar (Hamzaşeyh) Beldesi, [Ordu] Şahincili Mahallesi, [Rize] Sarıyer (Masen) Mahallesi, [Sakarya] Kadıköy, [Tekirdağ] Büyük Yoncalı (Büyük Manika) Beldesi, Karaağaç Beldesi, [Trabzon] Fındıklı (Foşa) Beldesi, [Trabzon] Gürpınar (Mapsino) Beldesi, Kavaklı (Ahanda) Beldesi, [Yalova] Subaşı Beldesi.

2.2.3. Millet, Boy, Aile ve Aşiret Adları ile Oluşturulmuş Köy Adları

Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 29'unun adı yalnızca millet, boy, aile ve aşiret adlarıyla, 12'sinin adı ise bahsi geçen türde adların başka unsurlarla

birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 41 tane yer adı bulunmaktadır. İncelenen yer adlarından Kırım Tatar ve Nogay göçmenlerine ve göçlerine boy adı açısından atıfta bulunan yer adları Konar (Kirlikuyu) [Konya], Büyük Mangıt Beldesi [Adana], Kelemeti Mahallesi (Köyü) [Adana], Küçük Mangıt [Adana], Sirkeli [Adana], Toktamış [Adana] olarak tespit edilmiştir. Bunun haricinde bu başlık altındaki yer adlarının çoğu Oğuz boylarına atıfta bulunmakla birlikte Edige gibi Çerkez göçmenlere de atfen verilmiş yer adı bulunmaktadır.

[Ankara] Çıngırlı, Edige, Eskipolatlı, Şeker, [Balıkesir] Balcı, Bezirci, Çepni, Kızıklı, [Bursa] Yamanlı, [Çanakkale] Bekirli, Eskibalıklı, [Çorum] Kızıllı, [Eskişehir] Aksaklı, Kalkanlı, [Gaziantep] Çakmak (Muhacirîn-i Cedid), [Giresun] Talipli, [Kırklareli] Karamusul, [Kırşehir] Dalakçı, [Konya] Erdoğdu, Konar (Kirlikuyu), Tursunlu (Mecidiye), Yağlıbayat, [Samsun] Kılavuzlu, [Sinop] Okçumehmetli, [Sivas] Ahmetli, [Tekirdağ] Ballıhoca, Emiryakup, Türkgücü (Paşaalan), Yakuplu.

Millet, boy, aile ve aşiret adlarının başka unsurlarla birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Adana] Büyük Mangıt Beldesi, Kelemeti Mahallesi (Köyü), Küçük Mangıt, Sirkeli, Toktamış, [Bilecik] Arapdede, [Bursa] Dorumtay, [Kırıkkale] Polatyurdu, [Kırşehir] Sıdıklı Kumarkaç, [Tekirdağ] Aşağı Kılıçlı, Deregündüzlü, Yukarı Kılıçlı.

2.2.4. Kişi ve Lakap Adları ile Oluşturulmuş Köy Adları

Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 32'sinin adı yalnızca kişi ve lakap adlarıyla, 8'inin adı ise kişi ve lakap adlarının başka unsurlarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 40 tane yer adı bulunmaktadır. Bu yer adları özellikle köyü kuran ya da köy için önemli olan bir kişi ya da sülale liderinin adına/lakabına atfen ortaya çıkmıştır. Bu şekilde oluşturulan yer adlarına antropotonim (Yavuz ve Şenel, 2013, s. 2243) denmektedir.

[Adana] Büyük Burhaniye (Yeşilhöyük), [Afyon] Orhaniye, [Amasya] Eraslan (<Alparslan/İlarslan), [Balıkesir] Orhaniye, [Bursa] Hamidiye (Bulgarlar), [Çanakkale] Yahşıeli, [Edirne] Hacı Beldesi, Hacıumur, Şerbettar (Şarapdar/Şaraplar), [Eskişehir] Fahriye, Fevziye, Hamidiye, Hayriye (Çıngıllıhöyük), Mesudiye (Taşlıhöyük), Sultaniye, Zaferhamit, [Giresun] Beyazıt, [İstanbul] Ahmediye (Papazburgaz), İzzettin, [Kırklareli] Celâliye (Mandrasa/Yuvan Çiftliği), Emirali, [Konya] Ahmediye (Yıkık), Seydahmetli, Süleymaniye (Susuz), [Nevşehir] Abdi, [Sinop] Cemalettin, Kerim, [Tekirdağ] Ahievren, Şahbaz, [Zonguldak] Muharremşah, Osmanlı, Ömerli.

Kişi ve lakap adlarının başka unsurlarla birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Aksaray] Hamidiye (Alaca) Beldesi (Mahallesi), [Ankara] Ahmetçayırı, [Bursa] Ovaesemen (<Orhan Gazi devrinde Esemen Baba adlı dervişten hareketle verilmiş bir addır), [Edirne] Balabankoru, Balabanköy (<Osmanlı sancak beylerinden Balaban Bey'den (Balaban Paşa) hareketle verilmiş bir addır), Sinanköy (Pravadi), [Kırklareli] Ahmetbey Beldesi, [Kocaeli] İhsaniye (Tatarköy) Beldesi.

2.2.5. Renk Adları ile Oluşturulmuş Köy Adları

Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 3'ünün adı yalnızca renk adlarıyla, 24'ünün adı ise bahsi geçen türde adların başka unsurlarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 27 tane yer adı

bulunmaktadır. Renklerin yer adları oluşumunda kullanılmalarının, yerleşim yerinin fiziksel özellikleriyle ilgili olduğu düşünülmektedir (Akar, 2006, s. 52). Kara, ak, sarı, kızıl, boz ve yeşil incelenen yer adlarının oluşumunda kullanılan renkler olup bu renkler akarsu, kaya, bitki ve yapı adlarını niteler durumdadır. Bu niteleme bahsi geçen unsurların renkleriyle ilgili olabileceği gibi, bazı örneklerde bu unsurların yerleşim yerine göre bulundukları yönle de ilgili olabilir.

[Adana] Altıkara, [Kastamonu] Büyük Kızılca, [Tekirdağ] Sarılar.

Renk adlarının başka unsurlarla birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Ankara] Akin, Karakaya, Karakuyu, Karapınar, Karayavşan, Sarıbeyler (Lezgi), [Antalya] Bozhöyük (Semahöyük), [Çorum] Karaçal, [Erzurum] Aksu (Ahpısor), [Eskişehir] Aktepe (Rıfkiye), Akyurt (Lütfiye), Karaçay, Karaçobanpınarı, Karakaya, Yeşildon, [Kırşehir] Gökeşme, [Kocaeli] Sarımeşe (Selimiye) Beldesi, [Muş] Sarıpınar (Hamzaşeyh) Beldesi, [Ordu] Sarıyar (Borta), Yeşilada, [Rize] Sarıyer (Masen) Mahallesi, [Sivas] Akpınar, [Tekirdağ] Karabezirgân, Sarıyer (Sarıyar).

2.2.6. Yapı Adlarına Dayalı Köy Adları

Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 15'inin adı yalnızca yapı adlarıyla, 9'unun adı ise bahsi geçen türde adların başka unsurlarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 24 tane yer adı bulunmaktadır. Bu adlar tarım, hayvancılık, ticaret, sosyal hayat, savunma ve ibadet ile ilgili olan adlardır.

[Adana] Çiftlikler (Çiftlikât), [Ankara] Ahırlıkuyu, Tatlıkuyu, [Eskişehir] Güroluk (Refahiye/Kızılsuvat), Tokathan (Buzağı Tokat/Tokat Mecidiye), Uyuzhamam, [Kırklareli] Değirmencik (Ulûfeci/Lefeci), [Kırşehir] Değirmenözü, Üçkuyu, [Kocaeli] Servetiyecami, [Konya] Kırkkuyu, [Nevşehir] Kalecik Beldesi, [Ordu] Eskikızılcakese (Kızılcakilise) (< kızılca kilise), [Rize] Anbarlık, Hisarlı (Koksuvat).

Yapı adlarının başka unsurlarla birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Adana] Yılankale, [Ankara] Karakuyu, [Eskişehir] Çardakbaşı, Çukurağıl, Çukurhisar (Çerkes Çukurhisar), [Giresun] Kaledibi, [Kırıkkale] Üçkuyu, [Kırşehir] Üçkuyu, [Konya] Ağılbaşı (Mandıra).

2.2.7. Bitki ve Bitki Unsurlarının Adları ile Oluşturulmuş Köy Adları

Bitki ve unsurlarının beslenme, alet olarak kullanılma, enerji sağlama, ilaç olma vs. gibi pek çok kullanım amacı ve buradan kaynaklanan önemi vardır. Yerleşim yerlerinin içinde ya da civarında sıkça bulunan ya da diğer kısımlarda nadir olan ancak o yerleşimde sıklıkla bulunan bitki ve bitki unsurlarının adları, ilgili yerleşim adlarına yansıyabilmektedir. Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 10'unun adı yalnızca bitki ve bitki unsurlarının adlarıyla, 12'sinin tanesinin adı ise bahsi geçen türde adların başka unsurlarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 22 tane yer adı bulunmaktadır.

[Bursa] Sazlıca (Dümberez), [Eskişehir] Güllüce (Hayriye), [Kırıkkale] Yoncalı (Pöhrenk), [Konya] Köklüce (Kaha/Mâmûretü'l-Hamid), [Sakarya] Fındıklı (Ayazmalı), Kamışlı, [Trabzon] Çınarlık (Lefka), Çiçekli, Çatalzeytin (İspendan), Çubuklu (Cicera).

Bitki ve bitki unsurlarına dair adların başka unsurlarla birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Afyon] Yenibelkavak (Muhacir Belkavak), [Ankara] Karayavşan, [Balıkesir] Çamdibi (Şekviran), [Çanakkale] Kavakköy Beldesi, [Çorum] Karaçal, [İstanbul] Sazlıbosna, [Kocaeli] Sarımeşe (Selimiye) Beldesi, [Tekirdağ] Büyük Yoncalı (Büyük Manika) Beldesi, Karaağaç Beldesi, [Trabzon] Fındıklı (Foşa) Beldesi, Gültepe (Kucera), Kavaklı (Ahanda) Beldesi.

2.2.8. Meslek Adları ile Oluşturulmuş Köy Adları

Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 6'sının adı yalnızca meslek adlarıyla, 6'sının adı ise bahsi geçen türde adların başka unsurlarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 12 tane yer adı bulunmaktadır.

[Balıkesir] Tuzakçı, Bostancı (Yortan), [Giresun] Demirci, [Kocaeli] Kubuzcu, [Rize] Balıkçılar (Hamalyoz), [Sakarya] Kalaycı.

Meslek adları ile başka unsurların birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Edirne] Turpçular, [Eskişehir] Boyacıoğlu, Karaçobanpınarı, [Ordu] Şahincili Mahallesi, [Tekirdağ] Karabezirgân, [Zonguldak] Yazıcıoğlu.

2.2.9. Tarihî Yerleşim Adlarıyla Oluşturulmuş Köy Adları

Tarih içerisinde pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış olan Anadolu coğrafyasında, bu medeniyetlere ait yerleşim kalıntıları da bulunmaktadır. Bazı durumlarda bu eski yerleşimlerin bulundukları mevki, yeniden bir yerleşim yeri olmuştur. Ören, höyük, kale vs. şekillerde adlandırılan bu mevkiler, yeni yerleşim adlarında da kendini göstermişlerdir. Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 3'ünün adı yalnızca tarihî yerleşim adlarıyla, 9'unun adı ise bahsi geçen türde adların başka unsurlarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 12 tane yer adı bulunmaktadır.

[Eskişehir] Değişören, Yâverören (Yavurören), [Kayseri] Yünören (Kölete).

Tarihî yerleşimlere dair adların başka unsurlarla birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Ankara] Gökçehöyük (Çerkeshöyük), Tatarhöyük (Şedidhöyük), [Antalya] Bozhöyük (Semahöyük), [Eskişehir] Işıkören (Aziziye/Arapkuyusu), Yıldızören (Mâmûre/Mecidiye Köprüsü), [Giresun] Örenkaya (Kale-i Bedrama), [Kırıkkale] Sulubük, [Kırşehir] Gökeşme, [Konya] Boğazören (Köstengil).

2.2.10. Yerin Konumuna Dayalı Adlarla Oluşturulmuş Köy Adları

Topluluklar yerleşim yerlerini bazen, bir referans noktasına atıfta bulunarak, yerleşim yerinin ona göre konumuna dikkat ederek adlandırmışlardır. Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 1'inin adı yalnızca yerin konumuna dayalı adlarla, 11'inin adı ise bahsi geçen türde adların başka unsurlarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 12 tane yer adı bulunmaktadır.

[Tokat] Yukarı Güçlü (Yukarı Avara).

Yerin konumu ile başka unsurların birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Balıkesir] Çamdibi (Şekviran), [Eskişehir] Çardakbaşı, Ilıcabaşı, [Giresun] Kaledibi, [Kastamonu] Kayadibi, [Kayseri] Dağardı (Ermin), [Konya] Ağılbaşı (Mandıra), [Rize] Yukarı Şimşirli (Kısmanmelivar), [Tekirdağ] Aşağı Kılıçlı, Yukarı Kılıçlı, [Yalova] Subaşı Beldesi.

2.2.11. Hayvan ve Unsurlarının Adı ile Oluşturulmuş Köy Adları

Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 3'ünün adı yalnızca hayvan ve unsurlarının adlarıyla, 6'sının adı ise bahsi geçen türde adların başka unsurlarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 9 tane yer adı bulunmaktadır. Çalışmada incelenen yer adlarından hayvan adlarıyla kurulmuş olanlarının hemen hepsi vahşi hayvanlardır. Bunun haricinde Kuşcenneti (Eskisığırcı) [Balıkesir] ve Köşektaş [Nevşehir] yer adları oluşturulurken evcil hayvan adlarından yararlanılmıştır. Bu yer adlarından Büyük Doğanca [Edirne], göçmenlerin Kırım'daki köylerinin adından (Duvanköy) hareketle verildiği için Kırım Tatar göçüne atıfta bulunmaktadır.

[Ankara] Yenidoğan, [Balıkesir] Kuşcenneti (Eskisığırcı), Şahinler (Karga).

Hayvan adı ve unsurlarının başka unsurlarla birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Adana] Çakaldere, Yılankale, [Ankara] Doğankaya (Abdülgediği), [Bursa] Dorumtay, [Edirne] Büyük Doğanca, [Nevşehir] Köşektaş.

2.2.12. Rütbe, Mevki ve Unvan Adları ile Oluşturulmuş Köy Adları

Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 2'sinin adı yalnızca rütbe, mevki ve unvan adlarıyla, 7'sinin adı ise bahsi geçen türde adların başka unsurlarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 9 tane yer adı bulunmaktadır. Bazı durumlarda kişi adları yerine, yine o yerleşim yerini oluşturanlar için önemli olan bir kişiye ya da gruba itafen, onun/onların rütbesi, mevkisi ya da unvanları kullanılmıştır. Bu türde yer adlarında özellikle bey, paşa, sultan ve kadı kelimelerinden yararlanılmıştır.

[Eskişehir] Paşakadın (Burhaneddin), [Kırklareli] Asılbeyli.

Rütbe, mevki ve unvan adlarının başka unsurlarla birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Ankara] Sarıbeyler (Lezgi), [Balıkesir] Sultançayır, [Bursa] Beypınarı, [Denizli] Beyköy, [Edirne] Oğulpaşa, [Kırklareli] Ahmetbey Beldesi, [Sakarya] Kadıköy.

2.2.13. Alet, Eşya, Araç-Gereç, Giysi vb. Unsurların Adları ile Oluşturulmuş Köy Adları

Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 2'sinin adı yalnızca alet, eşya, araç-gereç, giysi vb. adlarıyla, 6'sının adı ise bahsi geçen türde adların başka unsurlarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 8 tane yer adı bulunmaktadır.

[Edirne] Büyük Gerdelli, Suakacağı.

Alet, eşya, araç-gereç, giysi vb. adlarının ile başka unsurların birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Adana] Kılıçkaya, [Balıkesir] Çarıkköy, [Edirne] Çömlekköy, [Eskişehir] Yeşildon, [Kırşehir] Sıdıklı Kumarkaç, [Rize] Yukarı Şimşirli (Kısmanmelivar).

2.2.14. Başka Bir Yer ve Ülke Adı ile Oluşturulmuş Köy Adları

Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 4'ünün adı yalnızca başka bir yer ve ülke adlarıyla, 4'ünün adı ise bahsi geçen türde adların başka unsurlarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 8 tane yer adı bulunmaktadır.

[Ankara] Sakarya (Tırnaksız), [İstanbul] Şamlar, [Konya] Fethiye, [Samsun] Azaklı.

Başka bir yer ve ülke adı ile başka unsurların birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Aksaray] Kırımini, [İstanbul] Sazlıbosna, [Kayseri] Kırımuşağı, [Yozgat] Kırım.

2.2.15. Gök Terimleri ile Oluşturulmuş Köy Adları

Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 2'sinin adı yalnızca gök terimleriyle, 5'inin adı ise bahsi geçen türde adların başka unsurlarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 7 tane yer adı bulunmaktadır.

[Ankara] Günalan (Holoz), [Bursa] Güngörmez.

Gök terimleri ile başka unsurların birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Ankara] Gökçehöyük (Çerkeshöyük), [Eskişehir] Gökçeoğlu, Güneli (Mâmûre), Işıkören (Aziziye/Arapkuyusu), Yıldızören (Mâmûre/Mecidiye Köprüsü).

2.2.16. Akrabalık Adları ile Oluşturulmuş Köy Adları

Akrabalık adları, incelenen yer adlarının oluşumunda yalnızca farklı unsurlarla birlikte kullanılmış olup bu şekilde verilmiş olan 7 tane yer adı tanıklanmıştır.

Akrabalık adlarının başka unsurlarla birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Balıkesir] Babaköy, [Bilecik] Arapdede, [Edirne] Oğulpaşa, [Eskişehir] Boyacıoğlu, Gökçeoğlu, [Kayseri] Kırımuşağı, [Zonguldak] Yazıcıoğlu.

2.2.17. Tarımsal Unsurlardan Oluşturulmuş Köy Adları

İnsanoğlunun en önemli geçim faaliyetlerinden olan tarım ve bu faaliyetle ilgili sözvarlığı, yer adlarına da sirayet etmiştir. Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 5'inin adı yalnızca tarımsal unsur adlarıyla, 1'inin adı ise bahsi geçen türde adların başka unsurlarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 6 tane yer adı bulunmaktadır.

[Edirne] Bostanlı, [Elâzığ] Kumlutarla (Ataf), [Giresun] Bahçeli, Elmalı, [Kırşehir] Darıözü.

Tarımsal unsurlara dair adların başka unsurlarla birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Adana] Mercimek Beldesi.

2.2.18. Kırım'a Dair Adlar ile Oluşturulmuş Köy Adları

Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 1'inin adı yalnızca Kırım'a dair adlarla, 4'ünün adı ise bahsi geçen türde adların başka unsurlarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 5 tane yer adı bulunmaktadır.

[Gaziantep] Nogaylar (Muhacirîn-i Atîk).

Kırım'a dair adlar ile başka unsurların birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Aksaray] Kırımini, [Ankara] Tatarhöyük (Şedidhöyük), [Kayseri] Kırımuşağı, [Yozgat] Kırım.

2.2.19. Maden ve Madencilikle İlgili Adlar ile Oluşturulmuş Köy Adları

Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 2'sinin adı yalnızca maden ve madencilikle ilgili adlarla, 3'ünün adı ise bahsi geçen türde adların başka unsurlarla

birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 5 tane yer adı bulunmaktadır.

[Ankara] Toydemir, [Rize] Demirkapı (Homeze).

Maden ve madenciliğe dair adlar ile başka unsurların birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Bursa] Bakırköy (Makri), [Edirne] Altınyazı (Harala), [Karaman] Demiryurt (Mandasun).

2.2.20. Sayı Adları ile Oluşturulmuş Köy Adları

Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 1'inin adı yalnızca sayı adlarıyla, 3'ünün adı ise bahsi geçen türde adların başka unsurlarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle, çalışmada bu biçimde adlandırılmış toplam 4 tane yer adı bulunmaktadır.

[Konya] Dokuz.

Sayı adları ile başka unsurların birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Artvin] Altıparmak (Barhal), [Ankara] Üçpınar, [Kırıkkale] Üçkuyu.

2.2.21. Vücut ve Organ Adları ile İlgili Oluşturulmuş Köy Adları

Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin yerleştikleri yerlerden 2'sinin adı vücut ve organ adlarının başka unsurlarla birleştirilmesiyle oluşturulmuştur.

Vücut ve organ adları ile başka unsurların birlikte oluşturdukları yer adları şöyledir: [Artvin] Altıparmak (Barhal), [Bartın] Başköy.

2.2.22. Tasnif Dışında Kalan Köy Adları

Kesik [Adana], Ahiboz [Ankara], Çayraz [Ankara], Bereketli (Mastavra/Yeni Kazaklar) [Balıkesir], Çinge [Balıkesir], Çoruk [Balıkesir], Doğruca (Debleki) [Balıkesir], Saraçlar [Balıkesir], Aralık [Bursa], Küküler [Edirne], Taptık [Edirne], Kireç (Çerkes Kireç) [Eskişehir], Ortaklar (Aziziye) [Eskişehir], Şerefiye [Eskişehir], İnanca (İmadlı) [Giresun], Bahşayiş [İstanbul], İmrahor [İstanbul], Beşenli [Kahramanmaraş], Özlüce (Aşağı Zarbana) [Kastamonu], Mutlu (Kofalca) [Kırklareli], Seçme [Konya], Saylan [Ordu], Yaraşlı [Ordu], Alçılı (Hançkun/Haçkun) [Rize], Önerler [Tekirdağ], Yiğitözü (Zanike) [Trabzon], Beserek [Yozgat], Tuzlacık [Yozgat].

Sonuç

Çalışmada XIX. yüzyıl sonları ve XX. yüzyılın başları Kırım Hanlığı'ndan Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti'ne göçmüş olan Kırım Tatarı ve Nogay muhacirlerinin (yeniden) kurdukları ya da yerleştikleri yerlerin adları, dilbilgisi ve leksik gruplaşmaları açısından tasnif edilmiştir. Yapılan bu tasnifler neticesinde bu köylerin adlandırılmaları hususunda birbirini çeşitli açılardan tamamlayan bilgilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu amaçla günümüz Türkiye coğrafyasında toplam 294 adet Kırım Tatarı ve Nogay göçmenlerinin kurdukları ya da yerleştirildikleri köye ait ad tespit edilmiştir.

Çalışmada adları incelenen köylerden 89'u Kırım Tatarları, 34'ü Nogaylar ve 9'u her iki göçmen halk tarafından (yeniden) kurulmuştur. 162 köy ise bu muhacirlerin göçünden önce kurulmuş ve göçün gerçekleştiği dönemde canlılığını koruyan bir yapıya sahiptir. Ayrıca incelenen

köylerin 16'sı Kırım Tatarı, 10'u Nogay göçüne atfen olmak üzere toplam 26 köy Kırım Tatarı ve Nogay göçüne atıf yapacak biçimde adlandırılmış olup bu köylerin hepsi Kırım Tatarı ya da Nogay halkının (yeniden) kurdukları köylerdir.

Çalışmada belirlenen tasniflerden ilki, incelenen yer adlarının yapılarını dikkate alarak gerçekleştirilmiştir. Buna göre köy adlarından 47'si basit, 62'si türemiş, 185'i birleşik yapıdadır. Birleşik yapıda olan yer adlarının 52'si belirsiz isim tamlaması, 88'i sıfat tamlaması, 31'i birleşik isim, 8'i unvan grubu, 2'si bir unsuru fiilimsi olan, 2'si Arapça ya da Farsça bir yapıda olan, 1'i isnat grubu ve 1'i cümle biçiminde oluşturulmuş birleşik ad yapısındadır.

Çalışmada belirlenen tasniflerden ikincisi, incelenen yer adlarının leksik-semantik özellikleri dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir. Bu sınıflandırma altında toplam 22 alt başlık bulunmaktadır. İncelenen köyleri adlandırmada en çok yararlanılan leksik-semantik özellikler coğrafi unsur adları ve özellikleri (66 tane), köy, yurt, yol gibi adlar (44 tane), millet, boy, aile ve aşiret adları (41 tane) ve kişi ve lakap adlarıdır (32). Kırım Tatarı ve Nogay göçüne atfen adlandırılan köyler konusunda ise en çok yararlanılan leksik-semantik özellikler *millet, boy, aile ve aşiret adları ile oluşturulmuş yer adları* ile *kişi ve lakap adları ile oluşturulmuş yer adları*'dır.

İncelenen 294 köy adından yalnızca 26'sının Kırım Tatarı ve Nogay göçüne atıfta bulunan bir ada sahip olmasının nedenlerinden biri, muhacirlerin yerleştikleri bölgelerin asırlardır Osmanlı İmparatorluğu yönetiminde olması dolayısıyla bu toplum ve öncülleri tarafından halihazırda adlandırılmış olmasına bağlanabilir. Diğer bir neden de muhacirlerin Osmanlı İmparatorluğunca sistematik bir biçimde yerleştirilmeye çalışılması ile ilgilidir. Sistemli hale getirilmek istenen göçler, merkez tarafından zaten adı bilinen mevkilere, çoğunlukla göç öncesinde de var olan köylere yönlendirilmiştir. Dolayısıyla bu yerleşim yerleri eski adlarıyla anılmayı sürdürmüştür. Buna rağmen, bazı köylere göçe ilişkin ad verildiği durumlar da tespit edilmiştir. Bu şekilde adlandırılan köylerin hepsi Kırım Tatarı ve Nogay göçmenler tarafından (yeniden) kurulmuştur.

Extended Abstract

Communities have long named not only the objects and concepts around them but also the places they inhabit. These naming practices reflect how people perceive their environment and have become a subject of scholarly interest across disciplines such as history, archaeology, geography, and linguistics. As a subfield of linguistics, onomastics includes toponymy—the study of place names—which has emerged as an effort to interpret this subject through linguistic criteria.

Particularly in the late 19th and early 20th centuries, significant migration flows occurred from various regions—primarily the Balkans—to Anatolia and Rumelia. A substantial portion of these migrations consisted of Crimean Tatars and Nogais, who emigrated from territories formerly controlled by the Crimean Khanate. Following the initial Russian occupation of the Crimean Khanate in 1736 and through the subsequent wars and treaties of the 18th and 19th centuries, Crimean Tatars and Nogais migrated en masse from their homeland to the territories of the Ottoman Empire. These migration movements, systematically organized by Ottoman administrative bodies in later periods, resulted in the resettlement of these groups in various parts of Anatolia and Rumelia. This study examines the naming patterns of villages founded or resettled by these migrant groups within the modern borders of the Republic of Turkey.

The research is based on Hakan Kırımlı's work titled *Türkiye'deki Kırım Tatar ve Nogay Köy Yerleşimleri*, which identifies 294 villages associated with Crimean Tatar and Nogai settlers.

Among these, 89 were established by Crimean Tatars, 34 by Nogais, and nine by both groups collectively. The 132 villages examined were either founded or revitalized by Crimean Tatar and/or Nogai migrants. The remaining 162 villages existed before the arrival of the migrants. The study classifies the names of these villages in terms of grammatical structure and lexical grouping, paying attention to whether the migrants were the founding group and whether they played a role in the naming process.

Structurally, among the village names analyzed, 47 exhibit a simplex structure (without derivational suffixes), 61 are morphologically derived (through suffixation such as +lI, +lU, +CA, +CI, +CIk), and 186 are compound formations. The compound formations that constitute the village names are further categorized into subtypes: A total of 52 of these exhibit the structure of indefinite noun phrases, 88 of these exhibit the structure of adjective clauses, 31 of these exhibit the structure of compound nouns, 8 of these exhibit the structure of title-based compounds, 2 of these are a compound formation in which one component is a participle, 2 of these reflects Arabic or Persian syntactic patterns, 1 of these exhibit the structure of an imputation group, and 1 of these exhibit the structure of a complete sentence-like structure.

The lexical-semantic classification of place names is significant, providing insight into how communities perceive and relate to their settlements. Notably, many of the villages classified in this study were established or revitalized by communities migrating from different regions, reflecting naming strategies shaped by this unique context. In some cases, migrants settled in pre-existing villages where the original names were retained, or although new settlements were established, former toponyms continued to be used. Conversely, in some cases, place names that explicitly referenced the migrants were assigned. All names associated with migrant groups are found in settlements that were founded or reconstituted by the migrants themselves. Lexical-semantic analysis reveals that names derived from ethnonyms—such as those referring to nation, tribe, clan, or family—along with personal names and nicknames, are particularly prominent among the villages associated with Crimean Tatar and Nogai migrants and named in reference to their migration.

Lexically and semantically, the village names are grouped under 22 categories. For example, 67 of these include geographical terms either solely or in combination with other elements. The high number reflects the strong association between settlement and landscape. Other frequent categories include 44 of these containing elements such as *köy* (village), *yurt* (homeland), and *yol* (road), 41 ethnic group/tribal/clan names, 40 personal names or nicknames, and 27 color terms. Twelve names were also derived from professions: 22 plant names, nine animal names, 24 structural features, and 12 historical site names. Some names reflect social structures through titles, ranks, or kinship terms.

The study finds that only 26 of the 294 village names explicitly reference the Crimean Tatar or Nogai migration. These include names such as *Nogaylar*, *Kırımini*, *Kırımuşağı*, and *Tatarhöyük*. All 26 of these names correspond to villages newly founded or revitalized by the migrants. This limited number may be attributed to the fact that most of the resettlement areas were already under Ottoman control and previously named. Additionally, the structured relocation practices of the Ottoman state often involved placing migrants into pre-existing settlements, thus reducing their opportunity to contribute new place names.

Despite this, the lexical-semantic analysis shows that when migrants named settlements, they frequently drew upon ethnic, tribal, and personal name elements, reflecting identity, heritage, and leadership figures. The categories with the most references to migration heritage are those based on ethnic group names and personal names.

Kaynakça

Akbıyık, M. & Çakır, M. (2023). Şanlıurfa ili Hilvan ilçesi köy yerleşmelerinin toponimik analizi. *Turkish Studies*, 18 (3), 893-921.

Akçakoca, F. A. (1945). Denizli'nin eski mahalle ve köy adları. *İnanç Dergisi*, 6 (132), 13-14.

Akın, V. (1990). Trakya köy ve şehir adları üzerine bir inceleme. *Türk Kültürü Dergisi*, 329, 530-538.

Aksan, D. (2009). *Her yönüyle dil*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Alkan, A. (2017). Siirt ilinin eski köy adları üzerine coğrafi bir inceleme. *Türk Coğrafya Dergisi*, 68, 63-76.

Atmaca, E. & Güzel, Ö. (2018). Antalya'nın Korkuteli ilçesinin köy adları. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 6 (15), 304-328.

Ayhan, F. N. (2023). Bozkır barajı havzasında yer alan köylerde bitki adlarından oluşan yer adları. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 6 (Cumhuriyet'in 100. Yılı Özel Sayısı), 77-105.

Başkan, Ö. (1970). Türkiye köy adları üzerine bir deneme. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 18, 237-251.

Bayrı, M. H. (1952). İstanbul ilinde yer adları III-köyler ve çiftlikler. *Türk Folklor Araştırmaları Dergisi*, 39, 611-612.

Bayrı, M. H. (1953). İstanbul ilinde yer adları-VIII-köyler, körfezler, göller, tahlisiye merkezleri. *Türk Folklor Araştırmaları Dergisi*, 44, 700-702.

Bozyiğit, A. E. (1992a). *Kırıkkale İli Köy Yer Adları*. Türk Halk Kültürünü Araştırmaları, Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları.

Bozyiğit, A. E. (1992b). Kırşehir köy yer adları üzerine. *Anadolu Folkloru*, 13 (2), 523-527.

Bulut, İ. (1996). Sorgun yöresi köy ve mevkii adlarının kaynakları. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 1 (3), 30-40.

Çiftçi, F. (2022). Yer adları üzerine bir inceleme: Muş köy adları örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 31, 706-721.

Demir, T. B. (2019). Sivas ili bitki kökenli köy adları. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 5 (11), 411-424.

Demirtaş, E., Yıldız, M. & Edi, A. (2021). Eleşkirt (Ağrı) çevresindeki köy yerleşmelerinin adlarının değişim süreci ve toponomik analizi. *EKEV Akademi Dergisi*, 87, 97-116.

Dilmaç, A. T. (2019). *Bartın köy adları üzerine bir inceleme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bartın Üniversitesi.

Doğru, A. M. (1978). Köy adları ve Anadolu'nun geçmişi. *Türk Folklor Araştırmaları Dergisi*, 342, 8197-8199.

Durgunay, B. (2018). Seydişehir ilçesinin köy adları üzerine bir inceleme. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 43, 77-104.

Ercan, A. M. (2002). Yazılı ve sözlü kaynaklardan hareketle Gelibolu Yarımadası köy adları üzerine bir inceleme. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 23, 1-13.

Eren, H. (1966). Türk yer adları – Sökü. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten*, 13, 149-153.

Gazimihal, M. R. (1958). Köy adlarımızın ışığı altında. *Türk Folklor Araştırmaları Dergisi*, 110, 1756-1758.

Gündüz Önal, A. & Yalkın, A. O. (2023). Burdur ili merkez ilçesine bağlı köy adları üzerine bir değerlendirme. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 11, 263-284.

Gündüz Önal, A. (2024). Bitlis köy adlarının kökeni ve yapısı üzerine bir değerlendirme. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 14, 431-453.

Işıktaş Sava, I. (2012). Hakan Kırımlı (2012), Türkiye'deki Kırım Tatar ve Nogay Köy Yerleşimleri, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, Ankara. *Gazi Türkiyat*, 11, 252-256.

Işıtman, İ. R. (1945). Köy adları üzerine bir irdeleme. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 3, 52-61.

İnalcık, H. (2002). Kırım. *İslam Ansiklopedisi*. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

İnalcık, H. (2017). *Kırım Hanlığı tarihi üzerine araştırmalar 1441-1700*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Karagel, E. (2024). Altınözü (Hatay) ilçesi köylerinin toponomi coğrafyası. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 16, 643-670.

Karaoğlu, G. G. (2020). Toprağın dili: Ad bilimi çerçevesinde Sinop ili ilçe köyleri adları üzerine bir inceleme. *Sanal Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 5 (3), 1-12.

Karatay, Z. (1997). Kırım'ın önemi ve Kırım Tatar millî hareketi. *Yeni Türkiye*, 2 (16), 1510-1515.

Kaya, B. (2019). Tomarza ilçesi köy adları üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 5 (11), 884-896.

Kırımlı, H. (2012). *Türkiye'deki Kırım Tatar ve Nogay köy yerleşimleri*. Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Kütükoğlu, M. S. (2012). Osmanlıdan günümüze yer adları. *Belleten*, 76 (275), 147-166.

Nihal, H. & Naci, A. (1928). Anadolu'da Türklere ait yer isimleri. *Türkiyat Mecmuası*, 2, 243-260.

Oy, A. (1965). Tekirdağ'da yer adları: Ağaçalı-Akçahalil köyü. *Türk Folklor Araştırmaları Dergisi*, 3905-3907.

Oy, A. (1967). Tekirdağ ili yer adları: Bulgurlu köyü. *Türk Folklor Araştırmaları Dergisi*, 4346.

Oy, A. (1970). Tekirdağ ili köy adları: Balabancık ve Balabanlı köyleri. *Türk Folklor Araştırmaları Dergisi*, 5642.

Örge Yaşar, F. (2017). Biga ilçesinde köy adlarının kaynakları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5 (53), 165-182.

Özdoğan, H. (2016). *Kırklareli ili köy adları incelemesi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırklareli Üniversitesi.

Özkaya, A. (1966). *Gaziantep vilayeti köy, sokak, mahalle ve mevki isimleri toponomisi*. (Bitirme Tezi). İstanbul Üniversitesi.

Pilancı, H. (1996). *Anadolu'daki Türkçe yer adları*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi.

Sarper, O. (2024). *Toponomi açısından Çankırı köy adları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çankırı Karatekin Üniversitesi.

Saydam, A. (1997). *Kırım ve Kafkas göçleri (1856-1876)*. Türk Tarih Kurumu.

Smirnov, N. A. (1946). *Rossiia i Turtsiia v XVI-XVII vv*. Moskovskogo Gosudarsvennogo Universiteta.

Tekin, M. (1990). Hatay'da Türkmen aşiret ve oymaklarının adını taşıyan köyler, mahalleler. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 66, 187-191.

Topal, E. & İbret, B. Ü. (2020). Köy adları açısından bir inceleme: Kastamonu merkez köy adları. *Turkish Studies–Language and Literature*, 15 (1), 463-476.

Tuğluk, M. E. & Özfidan, T. (2022). Batman ili köy ve bağlı yerleşim birimleri yer adları üzerine bir değerlendirme. *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi*, 16, 464-487.

Tunçel, H. (2000). Türkiye'de ismi değiştirilen köyler. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (2), 23-34.

Turan, A. (1991). Batı Trakya ve Doğu Anadolu köy adları üzerine bir mukayese. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 71, 167-177.

Türk, O. & Koç, F. (2023). Adıyaman ili merkez köy adlarının semantik ve morfolojik tasnife göre değerlendirilmesi. *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi*, 18, 334-352.

Üçer, S. & Koman, M. (1945). *Konya ili köy ve yer adları üzerine bir deneme*. Konya Halkevi Tarih ve Müze Komitesi Yayınları.

Vardar, B., Güz, N., Öztokat, E., Rifat, M., Senemoğlu, O. & Sözer, E. (1980). *Dilbilim ve dilbilgisi terimleri sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Yağmur, Ö. (2014). Höbek köyü yer adları üzerine bir inceleme. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 49, 243-264.

Yaşar, O. & Örge Yaşar, F. (2010). Ayvacık, Bayramiç, Çan, Ezine ve Yenice (Çanakkale ili) ilçelerinde köy adlarının kaynakları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3 (11), 599-611.

Yavuz, S. & Şenel, M. (2013). Yer Adları (Toponim) Terimleri Sözlüğü. *Electronic Turkish Studies*, 8 (8), 2239-2254.

Yavuz Öz, D. (2018). Karadeniz Ereğli'ye bağlı köy adları üzerine bir inceleme. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 120 (236), 55-76.

Yund, K. (1964). Silifke'de köy adları ve kaynakları. *İş ve Düşünce*, 3 (297), 12-24.

Yund, K. (1967). Ermenek'te köy adları. *İş ve Düşünce*, 32 (257), 6-8.

Yücel, D. (2023). Sivas ili Zara ilçesi Kurucaabat köyü toponimi üzerine bir tasnif ve tahlil denemesi. *The Journal of Academic Social Science*, 138, 123-135.

Etik Beyan/Ethical Statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. / It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

Çatışma Beyanı/Declaration of Conflict: Çalışmada kişi ya da kurumlar arası çıkar çatışmasının olmadığı beyan olunur. / It is declared that there is no conflict of interest between individuals or institutions in the study.

Telif Hakkı&Lisans/Copyright&License: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır. / Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0